Lakialoite LA 15/2018 vp

Laura Huhtasaari ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 11 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Pykälä ”kiihottaminen kansanryhmää vastaan” rajoittaa sananvapautta. Suomi on itsesensuurin tiellä. Maahanmuuton haasteet koko Euroopassa kohdistuvat islamilaiseen maahanmuuttoon. Aikaisemmin poliitikot ja tiedemiehet eivät vältelleet islamin arvostelua, nyt poikkinaiset sanat muslimeista johtavat helposti tuomioihin. Tämä sotii omaksumaamme valistuksen henkeä vastaan. Pykälä ”kiihottaminen kansanryhmää vastaan” on mahdollistanut ilmiantokulttuurin, jolla väärinajattelijat halutaan vaientaa. Pykälän tulkinnassa käytetään mielivaltaa.

Euroopan unionin tuomioistuin on ratkaisuissaan korostanut:

> "Ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sananvapaus on eräs demokraattisen yhteiskunnan keskeisistä perustoista, eräs sen edistyksen ja jokaisen yksilön kehityksen perusedellytyksistä. Ellei ihmisoikeussopimuksen 10 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, sananvapaus ei koske pelkästään sellaisia "tietoja" tai "ajatuksia", joihin suhtaudutaan myötämielisesti tai joita pidetään vaarattomina tai yhdentekevinä, vaan myös sellaisia, jotka loukkaavat, järkyttävät tai häiritsevät."

FT Jussi Halla-aho teki lakialoitteen (2013) kyseisen pykälän järkeistämisestä, mutta asia ei edennyt. Tilanne sen sijaan on entisestään pahentunut, siksi jätän tämän saman aloitteen uudestaan. Sananvapaus on keskeinen perusoikeus.

"Rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §:n mukaan "kiihottamiseen kansanryhmää vastaan" syyllistyy se, joka "asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla tiedon, mielipiteen tai muun viestin, jossa uhataan, panetellaan tai solvataan jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella". Rangaistukseksi teosta säädetään sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Kieltäessään jonkin mielipiteen ilmaisun ja jopa tiedon esillepanon 10 § rajoittaa voimakkaasti sananvapautta. Rikoksella uhkaamisen tai rikokseen yllyttämisen ei tule nauttia lainsuojaa, mutta koska panettelua ja solvaamista ei ole laissa määritelty ja koska pykälä kieltää jopa loukkaaviksi koettujen tosiasioiden lausumisen, se avaa ovet syyttäjäviranomaisen ja oikeuslaitoksen mielivaltaisille tulkinnoille. Pykälää onkin hyödynnetty ahkerasti maahanmuuttopolitiikkaa käsittelevien poliittisten puheenvuorojen tukahduttamiseksi.

Valmis
5.0

Maahanmuutto ja siihen liittyvät ongelmat ovat ajankohtainen puheenaihe ja tulevat olemaan sitä myös jatkossa. Maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen ryhmä, ja maahanmuuton mitattavat ongelmat kuten syrjäytyminen, työttömyys ja rikollisuus liittyvät joihinkin kansallisuus- tai kulttuurisiin ryhmiin voimakkaammin kuin joihinkin muihin. Rikoslain 11 luvun 10 §:n nojalla esimerkiksi julkinen keskustelu jonkin maahanmuuttajaryhmän yliedustuksesta rikostilastoissa tai tukiriippuvuudessa voidaan katsoa kansallista ryhmää panettelevan tiedon levittämiseksi, ja näistä tiedoista tehtävät, maahanmuuttopolitiikan kehittämistä koskevat johtopäätökset herjaavien mielipiteiden ilmaisemiseksi.

Mielekäs ja realistinen maahanmuuttokeskustelu ei kuitenkaan ole mahdollista, jos etnisiä tai kansallisia ryhmiä koskevia tietoja ja mielipiteitä ei saa esittää, tai jos niiden esittämistä rikosoikeudellisten seuraamusten pelossa vältellään. Oikeusvaltiossa lakitekstin on oltava niin selkeä ja rajaava, että ihminen tekoon ryhtyessään tietää, onko kyseinen teko sallittu vai ei.

Rikoslain 11 luvun 10 § ei täytä tätä määritelmää. Liian väljänä se käytännössä johtaa tiedon ja mielipiteiden ilmaisussa ennakko- ja itsesensuuriin.

Käytäntö on myös osoittanut, että rikoslain 11 luvun 10 § ei suojele yhtäläisesti kaikkia ryhmiä. Lause, joka syntyperäisiä suomalaisia koskevana ei anna aihetta edes syyteharkintaan, johtaa tuomioon, kun se koskettaa toista kansallisuusryhmää. Perustuslain takaaman yhdenvertaisuuden näkökulmasta tällainen valikoiva lainsuoja on kestämätön riippumatta siitä, onko kyse lainsäätäjän alkuperäisestä tarkoituksesta vai ainoastaan liian väljän lainsäädännön mahdollistamista tulkinnoista.

Rikoslain 11 luvun 10 §:ää onkin syytä rajata siten, että rangaistavaksi jäävät rikollisella teolla uhkaaminen ja tällaiseen tekoon yllyttäminen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 11 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikoslain (39/1889) 11 luvun 10 §, sellaisena kuin se on laissa 511/2011, seuraavasti:

Lakialoite LA 15/2018 vp

11 luku

Sotarikoksista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan

10 §

Kiihottaminen kansanryhmää vastaan

Joka asettaa yleisön saataville tai muutoin yleisön keskuuteen levittää tai pitää yleisön saatavilla viestin, jossa uhataan rikollisella teolla jotakin ryhmää rodun, ihonvärin, syntyperän, kansallisen tai etnisen alkuperän, uskonnon tai vakaumuksen, seksuaalisen suuntautumisen tai vammaisuuden perusteella taikka niihin rinnastettavalla muulla perusteella, tai yllytetään toista ryhtymään tällaiseen tekoon, on tuomittava *kiihottamisesta kansanryhmää* vastaan sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi."

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

_____

Helsingissä 20.4.2018

Laura Huhtasaari ps
Leena Meri ps
Jari Ronkainen ps
Olli Immonen ps
Ritva Elomaa ps